

AARHUS TEATER
JYDSK SKOLESCENE

1962—63

Titelbillede til »Tartuffe« i den første illustrerede udgave af Molière's værker ved La Grange og Vinot, Paris 1682 ff.

MOLIERE

*Ei
blot
til
Lyst . . . .*

Den indskrift står over mangen teaterdør og minder os om, at medens vi forlystes af komedien, der vises på scenen, ligger der bagom latteren en idé eller livserfaring, som digteren vil, at vi skal se og lære af, mens vi ler. Det vidste også Moliere, den skuespildigter, som har skrevet det stykke, I om et øjeblik skal le over og – måske lære noget af – dernede i teatersalens mørke. Det var nu ikke alle, der lo ad Moliere's stykke, da det første gang opførtes for næsten 300 år siden; der var nogle, der blev rasende, fordi de alt for godt genkendte sig selv i de skikkelser, Moliere viste i sit skuespil om hykleriets magt, og i deres raseri fik de den franske konge Ludvig d. Fjortende til at forbyde, at stykket skulle opføres mere. Moliere kæmpede som en løve for sit stykkes eksistens, bl. a skrev han et brev til kongen, hvori han netop fastslår komediens betydning for tilskuerne:

Sire!

Da det er komediens pligt at rette og forbedre menneskene, mens den morer dem, har jeg troet, at jeg i den stilling, jeg indtager, ikke kunne gøre noget bedre, end når jeg angreb århundredets laster, og da hykleriet vistnok er den af disse, der

(fortsættes side 7)

TARTUFFE

eller

DEN SKINHELLIGE

Komedie i 5 akter af

MOLIERE

Oversættelse: *Alfred Flinch*

Der benyttes musik af *J. B. Lully*

Dekoration: *Ivan Mogensen* efter en idé af *Preben Harris*

Kostumer: *Det kgl. Teater* og *Maria Deleuran*

Belysning: *Carl E. Andreassen* – Lydteknik: *Bent Andersen*

Isenesættelse: *Preben Harris*

Personerne:

Orgon, en rig borger	<i>Troels Munk</i>
Fru Pernelle, hans moder	<i>Bodil Lindorff</i>
Elmire, hans unge hustru	<i>Hanne Ribens</i>
Damis } hans børn af første ægteskab	{ <i>Peter Eszterhas</i>
Mariane }	{ <i>Vigga Bro</i>
Valére, Marianes elsker	<i>Jørgen Krogh</i>
Cleante, Elmires broder	<i>Ulf Stenbjørn</i>
Dorine, Marianes kammerpige	<i>Elin Reimer</i>
Tartuffe	<i>John Hahn-Petersen</i>
Laurent, Tartuffes tjener	<i>Einar Hans Jensen</i>
Hr. Loyal, retsbetjent	<i>Gunnar Stryhn</i>
En politiofficer	<i>Henning Hansen</i>
Flipote, fru Pernelle's kammerpige	<i>Vibeke Pedersen</i>

Handlingen foregår i Paris

Pause efter 3. akt

går allermest i svang, men tillige er farligst og pinligst, har jeg ment at gøre de retskafne folk i Deres kongerige en tjeneste ved at skrive en komedie, som bragte hykleriet i vanry . . .

Men der skulle gå næsten fem år, før Ludvig d. Fjortende turde hæve sit forbud. Så stærk var dengang de religiøse kredsens magt, som Moliere i den grad havde trådt over tærne, at de i deres raseri formelig krævede ham brændt som en djævel på kætterbålet for hans formastelighed – og senere, da Moliere var død, nægtede de at lade hans lig begrave i indviet jord.

Hvad er da hykleri, og hvad sker der i Moliere's komedie, som kunne ophidse de gejstlige således mod ham? Lad os tage et par eksempler, alle kender. – Det er hykleri dydigt at sladre om en veninde og samtidig indvendig fryde sig over, at man har bragt hende i fortræd – eller skubbe til en kammerat så han falder og bagefter medlidende spørge, om han slog sig slemt. – Det er i det hele taget hykleri udadtil at give sine slette tanker og handlinger et falsk skær af omsorg og godhed. Af disse få eksempler forstår I sagtens, at hykleri er noget, der forekommer på mange måder overalt hver eneste dag. Nogle former er forholdsvis uskyldige, de, hvor man bare »stiller sig an«; slettere er de, hvor man narrer med selvisk hensigt, og dødsensfarlige er de, der spekulerer i det følelsesmæssige hykleri, som visse politikere og visse præster gør. Alle disse former for hykleri og skinhellighed giver Moliere's komedie eksempler på, og fordi de var sande eksempler af det virkelige livs hændelser, vakte de et sådant raseri i de kredse, der følte sig ramt af komediens snert.

Tro nu ikke, at Moliere ikke vidste, at der også findes sand og ægte fromhed; den ærede og agtede han; det var kun den falske og sleske skinhelligheds bedrag, han ville afsløre. Vi ler ad Tartuffe, fordi vi tydeligt gennemskuer hans hykleri, og vi ler ad Orgon, fordi han i sin tossegode stædighed lader sig udnytte. Vi ler ad Dorine og Cleante, fordi de er sunde og retsindige; men vi ler først og fremmest, fordi det er en komedie, der ender med, at skurken får sin retfærdige straf, og den uskyldige familie befries for den uhyggelige snylter og nu kan se frem til en lysere og lykkeligere fremtid.